

**Faculty of International Relations
Working Papers**

3/2013

**Evaluace kohezní politiky
v České republice**

Věra Formanová

Volume VII

Vysoká škola ekonomická v Praze
Working Papers Fakulty mezinárodních vztahů
Výzkumný záměr MSM6138439909

Název: Working Papers Fakulty mezinárodních vztahů
Četnost vydávání: Vychází minimálně desetkrát ročně
Vydavatel: Vysoká škola ekonomická v Praze
Nakladatelství Oeconomica
Náměstí Winstona Churchilla 4, 130 67 Praha 3,
IČO: 61 38 43 99
Evidenční číslo MK ČR: E 17794
ISSN tištěné verze: 1802-6591
ISSN on-line verze: 1802-6583
ISBN tištěné verze: 978-80-245-1809-1
Vedoucí projektu: Prof. Ing. Eva Cihelková, CSc.
Vysoká škola ekonomická v Praze,
Fakulta mezinárodních vztahů
Náměstí Winstona Churchilla 4, 130 67 Praha 3
+420 224 095 270, +420 224 095 248, +420 224 095 230
<http://vz.fmv.vse.cz/>

Studie procházejí recenzním řízením.

VÝKONNÁ RADA

Eva Cihelková (předsedkyně)
Vysoká škola ekonomická v Praze
Olga Hasprová
Technická univerzita v Liberci
Zuzana Lehmannová
Vysoká škola ekonomická v Praze
Marcela Palíšková
Nakladatelství C. H. Beck

Václav Petříček
Vysoká škola ekonomická v Praze
Blanka Říchová
Univerzita Karlova v Praze
Dana Zadražilová
Vysoká škola ekonomická v Praze

REDAKČNÍ RADA

Regina Axelrod
Adelphi university, New York, USA
Peter Bugge
Aarhus University, Aarhus, Dánsko
Petr Cimler
Vysoká škola ekonomická v Praze
Peter Čajka
Univerzita Mateja Bela, Bánská
Bystrica, Slovensko
Zbyněk Dubský
Vysoká škola ekonomická v Praze
Ladislav Kabát
Bratislavská vysoká škola práva
Ludmila Štěrbová
Vysoká škola ekonomická v Praze
Eva Karpová
Vysoká škola ekonomická v Praze
Jaroslav Kundera
Uniwersytet Wroclawski, Wroclaw,
Polsko
Larissa Kuzmitcheva
Státní univerzita Jaroslav, Rusko

Václav Kašpar
Vysoká škola ekonomická v Praze
Lubor Lacina
Mendelova zemědělská a lesnická
univerzita, Brno
Cristian Morosan
Cameron School of Business
Václava Pánková
Vysoká škola ekonomická v Praze
Lenka Pražská
emeritní profesor
Lenka Rovná
Univerzita Karlova v Praze
Mikuláš Sabo
Ekonomická Univerzita v Bratislave,
Slovensko
Naděžda Šišková
Univerzita Palackého v Olomouci
Peter Terem
Univerzita Mateja Bela, Bánská
Bystrica, Slovensko
Milan Vošta
Vysoká škola ekonomická v Praze

ŠÉFREDAKTOR

Josef Bič

Vysoká škola ekonomická v Praze

Evaluace kohezní politiky v České republice¹

Věra Formanová (vera.formanova@vse.cz)

Abstrakt:

Strukturální fondy hrají důležitou roli ve snižování disparit mezi státy Evropské unie a také mezi jejich regiony. Prostředky plynoucí do České republiky se neustále zvyšují. Ačkoliv se EU, i Česká republika, snaží průběžně monitorovat a vyhodnocovat efektivitu strukturálních fondů EU, je velmi složité hodnotit dopad finanční pomoci na ekonomickou výkonnost dané země, která není ovlivňována pouze prostředky ze strukturálních fondů, ale také mnoha dalšími faktory. Cílem statí je evaluace dopadů kohezní politiky v ČR s využitím kumulativního multiplikátoru strukturálních fondů v období 2007 – 2013.

Klíčová slova: EU, kohezní politika, kumulativní multiplikátor.

Evaluation of the Cohesion policy in the Czech Republic¹

Věra Formanová (vera.formanova@vse.cz)

Summary:

Structural Funds play an important role in reducing disparities between Member States of the European Union and between their regions. Finance flowing to the Czech Republic is growing. Although the EU, and Czech Republic, tries to continuously monitor and evaluate the effectiveness of EU structural funds, it is very difficult to assess the impact of financial aid on the economic performance of a country that is not only influenced by the Structural Funds, but also many other factors. The aim of this paper is to evaluate the impact of the cohesion policy in the Czech Republic by using the cumulative multiplier of the Structural Funds in the period 2007 – 2013.

Keywords: EU, Cohesion Policy, Cumulative multiplier.

JEL: O10, O19, O22

Tento příspěvek je publikován jako stať.

¹ Tato stať byla napsána v rámci projektu IGS “Politiky Evropské unie: koncepty a proměny na pozadí Lisabonské smlouvy“ č. F2/24/2010.

Obsah

Úvod.....	7
1. Východiska pro evaluaci.....	8
2. Metodologie a data.....	10
3. Zjištění	13
Závěr	17
Příloha	19
Seznam literatury	21

Úvod

U počátků evropské integrace stojí podepsání Římských smluv v 50. letech 20. stol, což představuje základ Evropských společenství². Členské státy původně tvořily homogenní uskupení, minimálně pokud vezmeme v úvahu ukazatel reálného HDP^{3,4}. V tomto období nebyla pozornost evropských zemí orientována na problematiku regionálních disparit a jejich vyrovnávání, ale spolupráce se odehrávala především v oblasti zemědělství. Do popředí se problematika regionálních disparit dostává v 80. letech (po vstupu Řecka v roce 1981 a Portugalska a Španělska v roce 1986). Tyto státy, jako periferní ekonomiky Evropských společenství, netvořily homogenní skupinu, jako tomu bylo v okamžiku založení Společenství. Témata regionálních disparit a periferních oblastí se brzy dostávají do popředí agendy evropských institucí, ale také institucí jednotlivých členských států. Velmi důležitou roli v této oblasti hraje založení finančních instrumentů ve formě evropských strukturálních fondů. V roce 1960 byl založen Evropský sociální fond (ESF). Jeho hlavní oblastí podpory je zaměstnanost, vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů. S přispěním Francie byl v roce 1962 založen Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF). V roce 1975 byl založen Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF). S podpisem Maastrichtské smlouvy v roce 1993 byl založen Kohezní fond (CF), jakožto podpůrný nástroj pro méně rozvinuté země Evropské unie a pro přípravu spuštění hospodářské a měnové unie. V tom samém roce byl založen také Finanční nástroj na podporu rybolovu (FIFG). V současné době se skupina strukturálních fondů Evropské unie skládá ze třech fondů – ERDF, ESF a CF.

Finanční prostředky ze strukturálních fondů EU hrají velmi důležitou roli ve snižování disparit mezi členskými státy Evropské unie a také mezi jejich regiony soudržnosti NUTS II. Objem prostředků ze strukturálních fondů v České republice se neustále zvyšuje⁵ (Fondy Evropské unie [online], 2007). Ačkoliv se Evropská unie i sama Česká republika snaží průběžně monitorovat a vyhodnocovat efektivitu finančních prostředků ze strukturálních fondů EU, je velmi složité vyhodnotit dopad této finanční pomoci na ekonomickou výkonnost dané země.

² Souhrnný termín pro smlouvu zakládající Evropské hospodářské společenství a smlouvu zakládající EURATOM, podepsané v Římě 25. března 1957.

³ V roce 1960 dosáhl HDP/ob. (PPP) hodnot 88,5 v Itálii, 101,0 ve Francii, 173,5 v Lucembursku, 102,4 v Belgii, 132,2 v Holandsku (průměr ES odpovídá hodnotě 100). Hodnota tohoto ukazatele pro Německo v tomto roce není k dispozici.

⁴ Data získána pomocí webové aplikace PWT 7.0.

⁵ V programovém období 2004 – 2006 byl průměrný objem strukturálních fondů v České republice 24,5 milionů Kč, v programovém období 2007 – 2013 činí průměrný objem strukturálních fondů v České republice 111,1 bilionů Kč.

Evropská komise a členské státy EU průběžně pracují na evaluaci dopadů kohezní politiky. *“Zkušenosti z hodnocení dopadů RPS⁶ přináší určité poznatky o povaze a přínosech vzájemných vztahů mezi tvůrci politiky a politickými analytiky ... a také v rámci institucí jako je centrální banka nebo ministerstvo financí.”* (Bradley, Petrakos, Traistaru, 2005: 198). Členské státy vyvíjejí různé typy evaluačních programů, Evropská komise vydává svoji Kohezní zprávu. Je ale velmi složité vyhodnotit dopad finanční pomoci na ekonomickou výkonnost Evropské unie, potažmo konkrétně České republiky. Ekonomická výkonnost České republiky není ovlivňována pouze finančními prostředky ze strukturálních fondů EU, ale také mnoha dalšími faktory – současná finanční krize, situace na vnitřním trhu Evropské unie nebo současná situace jejich největších obchodních partnerů. Velmi specifickým faktorem tohoto období je finanční krize, která postihla v roce 2008 nejen členské státy EU, ale celý svět. Česká republika byla velmi ovlivněna touto krizí, což zřetelně dokládá průběh jejich základních makroekonomických indikátorů⁷. V současné době se názory odborníků na světovou krizi liší – někteří zastávají názor, že začíná již ekonomické oživení, někteří naopak tvrdí, že současná krize nedosáhla ještě svého vrcholu.

1. Východiska pro evaluaci

Téma evaluace makroekonomických dopadů veřejných výdajů bylo předmětem výzkumu již od dob, kdy byly vynalezeny první kvantitativní makroekonomické modely – tj. přibližně od 30. let 20. stol. (Tinbergen, 1939). Během let bylo využito mnoho přístupů v této oblasti. V podstatě je možné je rozdělit ze dvou aspektů – makroekonomického pohledu (nebo také přístupu shora dolů) a mikroekonomického pohledu (nebo také přístupu zdola nahoru). Tyto přístupy se liší jejich metodologií, ale také jejich charakteristickými rysy.

⁶ Rámec podpory Společenství

⁷ HDP/ob., nezaměstnanost, inflace

Tab. 1. Mikro versus makro evaluace

Rysy	Mikro evaluace	Makro evaluace
Stupeň rozdělení	vysoký (individuální projekty)	nízký (agregovaný, celá ekonomika)
Využití teorie	slabé (odsuzující, CBA)	silné (makro – ekonomie)
Kalibrace modelu	odsuzující / neformální	vědecké / ekonometrické
Vliv politiky	neformální / implicitní / ohraničující	formální / explicitní / kvantifikovaný
Odstraňování externalit	limitující nebo ignorováno	obsaženo a explicitně modelováno

Zdroj: Bradley, 2006.

Některé pokusy o evaluaci dopadů kohezní politiky v minulosti však vykazovaly rysy spíše monitorování než evaluace jako takové. Bylo také velmi důležité zaměřit se na začlenění problematiky vedlejších efektů a externalit strukturálních fondů do evaluací.

Makroekonomické modelování za účelem zhodnocení vlivu kohezní politiky (nebo národních rozvojových plánů a rámců podpory Společenství) bylo využíváno v Irsku přibližně od roku 1989. Právě toto makroekonomické modelování se poté rozvinulo v evaluace strukturálních fondů periferních ekonomik Evropské unie, tj. Řecka, Portugalska a Španělska (Bradley, Petrakos, Traistaru, 2005).

Na počátku těchto modelů se jejich autoři snažili využít kombinaci klasických ekonomických input – output modelů, makro ekonometrických modelů, modelů všeobecné rovnováhy a dynamických modelů růstu. V 90. letech byla tato problematika spojována především s input – output modely (Beutel, 1993) a makro ekonometrickými modely (Bradley et al., 1992), modely všeobecné rovnováhy (Bourguignon et al., 1992) a dynamickými modely růstu (Gaspar and Pereira, 1991).

V 80. letech byl v Irsku vynalezen HERMIN – rámec makroekonomického modelování. Byl vytvořen speciálně pro evaluaci makroekonomických dopadů strukturálních fondů Evropské unie – tj. národních rozvojových plánů a rámců podpory Společenství v členských státech EU. V této době byl také Evropskou komisí vytvořen multisektorový model HERMES a toto je právě předchůdce modelu HERMIN. *“HERMIN byl vynalezen pro analýzu střednědobých dopadů politiky zahrnujících veřejné investice do fyzické infrastruktury a lidských zdrojů ve velkém měřítku”* (Bradley, 2006).

2. Metodologie a data

Rámec makroekonomického modelování HERMIN se skládá ze 4 sektorů – výroba (především obchodní sektor), tržní služby (především neobchodovaný sektor), zemědělství a vláda (nebo také netržní služby).

“Struktura rámce modelu může být nejlépe vysvětlena jako sestava ze tří základních bloků: blok nabídky, absorpční blok a blok rozdělení příjmů. Model funguje jako integrovaný systém rovnic, s vzájemnými vnitřními vztahy mezi všemi jeho subkomponenty” (Bradley, Petrakos, Traistaru, 2005: 212).

Cílem této stati je evaluace dopadů kohezní politiky v České republice s využitím kumulativního multiplikátoru strukturálních fondů⁸ v programovém období 2007 – 2013.

Kumulativní multiplikátor strukturálních fondů je definován následovně:

$$\frac{\text{kumulativní \% nárůst HDP}}{\text{kumulativní podíl rámce podpory Společenství v HDP}}$$

Pro potřeby této stati je velmi důležité sesumarizovat nejprve některá podstatná data, abychom byli schopni porozumět této problematice. Všechny následující tabulky ukazují pouze vliv veřejných výdajů strukturálních fondů EU (sukromé a národní kofinancování bylo vyjmuty).

První tabulka ukazuje celkový objem strukturálních fondů v České republice vzhledem k jejímu HDP. Z této tabulky je zřejmé, že objem finančních prostředků pocházejících ze strukturálních fondů EU se neustále zvyšuje. Data pro roky 2012 a 2013 nebyla v době psaní této stati k dispozici. Hodnoty v této tabulce dosahují přibližně stejných hodnot jako výdaje a strukturální fondy v poměru k HDP v Irsku a Španělsku v období 1994 – 1999. Ve srovnání s ostatními periferními ekonomikami dosáhlo Řecko a Portugalsko v této době téměř dvojnásobných hodnot.⁹ To znamená, že v Řecku a Portugalsku představují finanční prostředky ze strukturálních fondů EU velkou část jejich vytvořeného HDP.

⁸ Kumulativní multiplikátor strukturálních fondů je obsažen v modelu HERMIN a představuje velmi důležitou část tohoto rámce makroekonomického modelování.

⁹ Dále viz Bradley, Petrakos, Traistaru, 2005: 255.

Tab. 2 Celkové výdaje strukturálních fondů v procentním poměru k HDP ČR

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1,55	1,55	1,66	1,72	1,78	NA	NA

Zdroj: Eurostat, 2012c; Ministry of finance and author's own calculations.

Druhá tabulka ukazuje kumulativní podíl strukturálních fondů k HDP České republiky. Tato veličina je velmi důležitým ukazatelem, z něhož je zřetelně vidět exponenciálně narůstající trend výdajů strukturálních fondů v České republice v průběhu programového období 2007 – 2013.

Tab. 3 Kumulativní podíl strukturálních fondů k HDP ČR

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1,55	3,10	4,76	6,48	8,27	NA	NA

Zdroj: Eurostat, 2012c; Ministry of finance a vlastní výpočty.

Pro výpočet kumulativního multiplikátoru strukturálních fondů musíme znát míru růstu reálného HDP v České republice. Tato veličina je uvedena v následující tabulce. Roky 2012 a 2013 jsou uvedeny jako predikce EUROSTATu. Z této tabulky jsou zřetelně vidět následky finanční krize, která zasáhla Evropu a celý svět v roce 2008. Její efekty se projeví později, především v roce 2009. V roce 2010 proběhlo mírné oživení, ale trend míry růstu HDP je stále klesající. Předpovědi České národní banky ohledně míry růstu HDP pro toto období nejsou optimistické. Ve srovnání s EUROSTATem, byla předpovězena míra růstu HDP na úrovni 0,0 % (Česká národní banka [online], 2012). Míra růstu HDP v České republice není ovlivněna pouze finanční krizí, ale také dalšími faktory – např. demografickými trendy (počet pracovně aktivního obyvatelstva je klesající) a produktivitou práce (od 90. let klesá produktivita práce zemí EU v porovnání s USA).

Tab. 4 Míra růstu reálného HDP v ČR (%)

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
5,7	3,1	-4,7	2,7	1,8	0,7*	1,7*

* Predikce

Zdroj: Eurostat, 2012d.

Následující tabulka ukazuje kumulativní míru růstu reálného HDP v České republice. Roky 2012 a 2013 jsou opět uvedeny jako predikce EUROSTATu. Hodnoty této veličiny opět rostou exponenciální řadou.

Tab. 5 Kumulativní míra růstu reálného HDP v ČR (%)

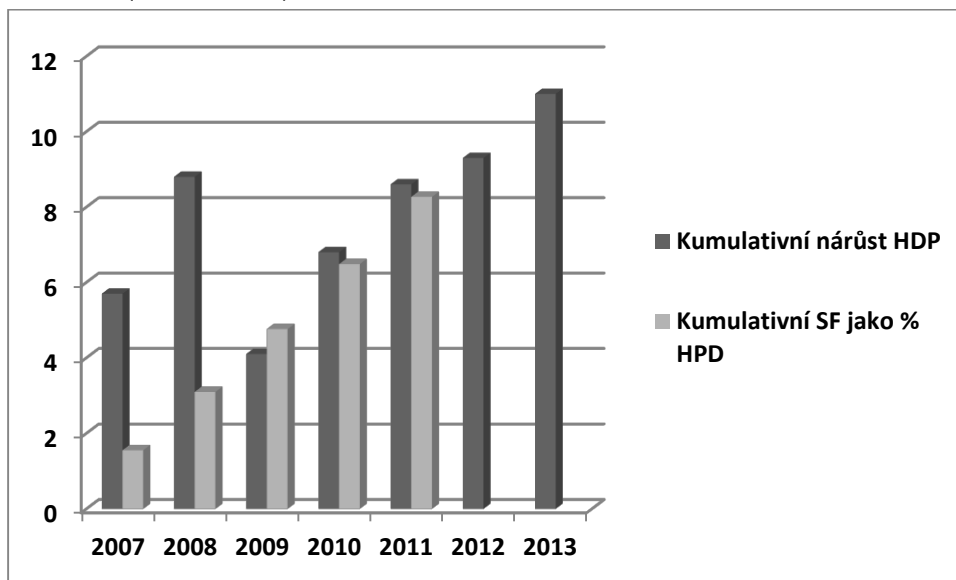
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
5,7	8,8	4,1	6,8	8,6	9,3*	11,0*

* Predikce

Zdroj: Eurostat, 2012d a vlastní výpočty.

Následující graf znázorňuje vývoj kumulativních strukturálních fondů a nárůst HDP v České republice v programovém období 2007 – 2013. Z tohoto grafu je patrné, že indikátor kumulativních strukturálních fondů nebyl ještě zasažen finanční krizí, zatímco indikátor míry růstu HDP byl touto krizí značně ovlivněn. Hlavní dopady vidíme v roce 2009, jelikož počítáme s určitým zpožděním.

Graf 1 Vývoj kumulativních strukturálních fondů a nárůst v HDP ČR (2007 – 2013)

Zdroj: EUROSTAT a vlastní výpočty

Pro naše srovnání velikosti dopadu SF na úroveň HDP musíme vzít v úvahu velikost příspěvku strukturálních fondů (EU a domácí kofinancování). *“Velký dopad strukturálních fondů, pokud jde o zvýšení úrovně HDP, může jednoduše vzniknout*

proto, že výdaje na strukturální fondy jsou velkou částí HDP. Musíme normalizovat pro efekt v tomto měřítku a jako vodítko lze sestavit typ kumulativního multiplikátoru strukturálních fondů” (Bradley, Morgenroth, Untiedt, 2003).

3. Zjištění

Kumulativní multiplikátor strukturálních fondů byl vytvořen pro sledování nárůstu HDP, který by měl setrvat po skončení programového období. Protože programové období 2007 – 2013 je v současné době v běhu, nemáme nyní k dispozici všechna potřebná data pro predikci efektů, které budou vyplývat z příspěvků pocházejících ze strukturálních fondů EU po skončení programového období. V tabulce jsou uvedeny pouze hodnoty kumulativního multiplikátoru strukturálních fondů EU do současnosti. Je zřejmé, že tento ukazatel bude vykazovat rostoucí trend do jisté doby a poté se začne snižovat. Je velmi složité určit přesně tento moment, protože multiplikátor strukturálních fondů je ovlivňován mnoha aspekty. Také v případě kumulativního multiplikátoru můžeme vidět důsledky finanční krize. Pro další vývoj tohoto ukazatele bude velmi důležitý způsob, jakým se vypořádají členské státy EU s krizí Eurozóny.

Tab. 6 Kumulativní multiplikátor strukturálních fondů v ČR

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
3,68	2,84	0,86	1,05	1,04	NA	NA

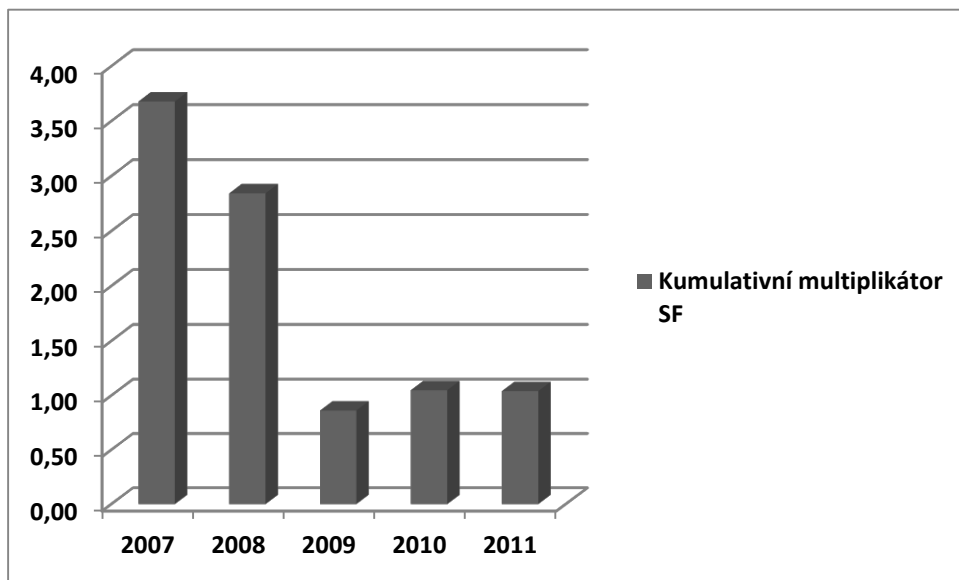
Zdroj: vlastní výpočty.

Pouze pokud je kumulativní multiplikátor strukturálních fondů větší než jedna, potom můžeme říci, že mají strukturální fondy pozitivní dopad na ekonomiku dané země (Krieger-Boden, Morgenroth, Petrakos, 2008: 297). V případě České republiky vidíme, že tato podmínka byla splněna ve všech monitorovaných letech kromě roku 2009. Toto je důsledkem finanční krize, která nezasáhla pouze členské státy EU, ale celý svět. Můžeme také říci, že čím vyšší je hodnota kumulativního multiplikátoru strukturálních fondů, tím lépe dokáže přijímající země transformovat kohezní výdaje do vyššího ekonomického výkonu (Bradley, Untiedt, Zaleski, 2009).

Z předchozí části této stati je zřejmé, že strukturální fondy EU přinášejí zisk přijímající zemi. V současném programovém období byly efekty kohezní politiky ovlivněny finanční krizí z roku 2008, která již byla několikrát zmíněna v této stati. Česká republika byla touto krizí značně ovlivněna a toto tvrzení také dokládá průběh makroekonomických indikátorů v tomto období. V následující části této stati budou pro úplnost uvedeny hlavní makroekonomické indikátory ČR a jejich

vývoj v programovém období 2007 – 2013. Pozornost bude věnována především indikátorům HDP na obyvatele, nezaměstnanosti a inflace.

Graf 2 Kumulativní multiplikátor strukturálních fondů v ČR (2007-2013)

Zdroj: vlastní výpočty

HDP na obyvatele¹⁰ (PPP¹¹) České republiky osciluje okolo úrovně 80 % průměru HDP na obyvatele EU v průběhu celého programového období 2007 – 2013. Finanční krize v roce 2008 mírně snížila tento indikátor, ale toto snížení nebylo nijak markantní.

Tab. 7 HDP na obyvatele (PPP) v ČR, PPS EU-27=100

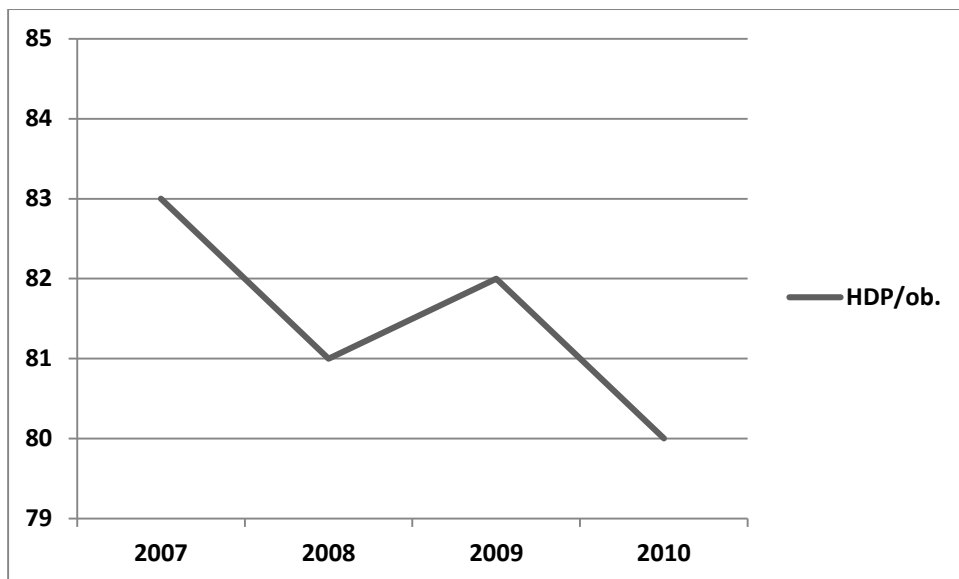
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
83	81	82	80	NA	NA	NA

Zdroj: Eurostat, 2012a.

¹⁰ Hodnota všech finálních výrobků a služeb produkováných v zemi v daném roce dělená průměrnou populací (nebo populace v polovině roku) v tom samém roce.

¹¹ Purchasing Power Parity = parita kupní síly

Graf 3 HDP na obyvatele (PPP) v ČR, PPS EU-27=100

Zdroj: Eurostat, 2012a.

Míra nezaměstnanosti v členských zemích EU se v roce 2012 pohybovala okolo 10,1 %. V České republice dosáhl tento indikátor v roce 2012 hodnot okolo 6,7 %, tímto se Česká republika řadí v současné době k zemím EU s nejnižší hodnotou¹² nezaměstnanosti (EUROSTAT, 2012b).

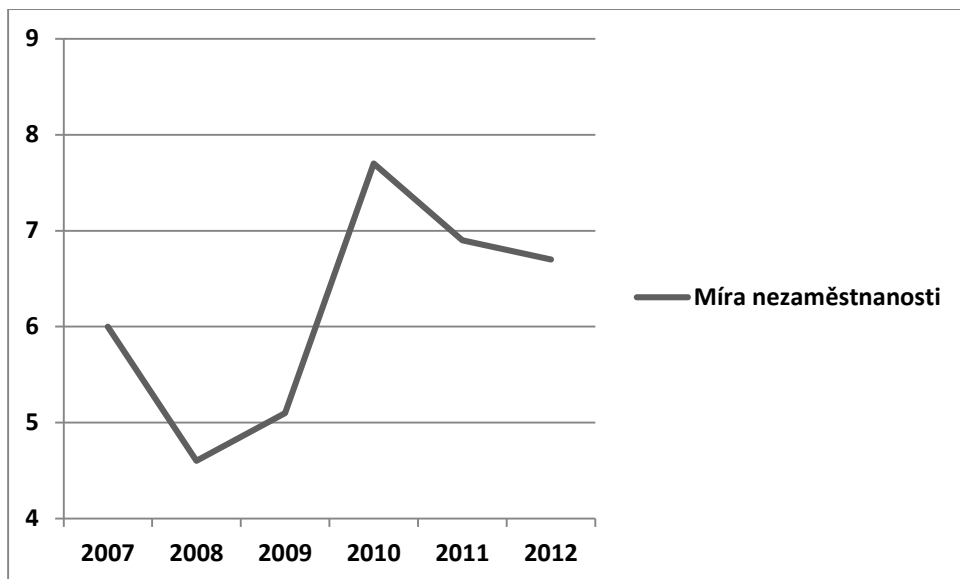
Tab. 8 Míra nezaměstnanosti v ČR

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
6,0	4,6	5,1	7,7	6,9	6,7	NA

Zdroj: Eurostat, 2012b.

¹² Nejvyšší nezaměstnanost mělo Španělsko (23,5 %) a Řecko (21,3 %).

Graf 4 Míra nezaměstnanosti v ČR

Source: Eurostat, 2012b.

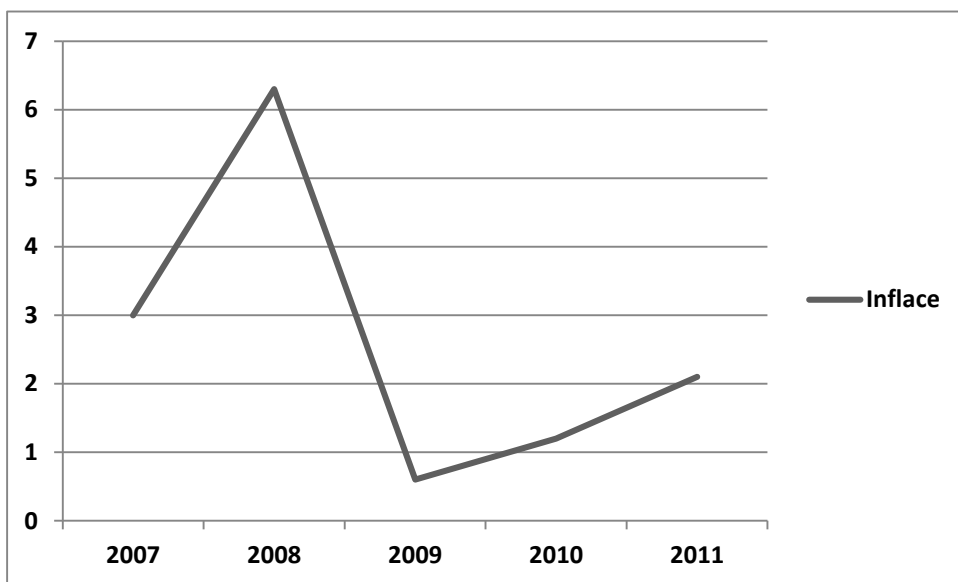
Inflace je posledním makroekonomickým indikátorem, který bude zmíněn v této stati. V České republice dosahuje tento ukazatel v současné době hodnot okolo 2,1 %, zatímco v členských zemích EU je jeho průměrná hodnota 3,1 % (EUROSTAT, 2012e).

Tab. 9 Míra inflace

2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
3,0	6,3	0,6	1,2	2,1	NA	NA

Zdroj: Eurostat, 2012e.

Graf 5 Inlace

Zdroj: .Eurostat, 2012e.

Závěr

Od roku 1957 a založení Evropských společenství se členské státy tohoto integračního uskupení zaměřily na prohlubování a rozšiřování jejich kooperace na poli evropské integrace. Během několika dekád došlo v této oblasti k velkému pokroku – v roce 1968 byla utvořena celní unie mezi členskými státy, v roce 1993 byl vytvořen vnitřní trh s jeho 4 svobodami a v roce 1999 vybudovaly některé členské státy měnovou unii. Rok 2004 je znám jako rok tzv. „Východního rozšíření EU“, tj. největšího rozšíření tohoto integračního uskupení. V tomto roce se stalo členy Evropské unie deset států střední a východní Evropy, mezi nimi také Česká republika. Od tohoto roku se změnil vztahy mezi chudšími a bohatšími státy. Mnoho z těchto (dříve komunistických) států bylo zařazeno mezi chudší státy nebo také označováno za periferní ekonomiky EU. To je také důvodem proč právě tyto státy jsou největšími příjemci finanční pomoci ze strukturálních fondů EU.

Česká republika obdržela v tomto programovém období 2007 – 2012 nejvíce finanční pomoci ze strukturálních fondů EU ze všech členských států na osobu – přesně 330 EUR / ob. Proto je velmi důležité také vyhodnocovat dopad příspěvků kohezní politiky na výkonnost dané ekonomiky. Evaluace dopadů kohezní politiky v Evropské unii se změnila během několika posledních dekád.

V současné době je jednou z nejznámějších metod v této oblasti rámec makroekonomického modelování HERMIN.

Závěrem můžeme říci, že ekonomické benefity příspěvků ze strukturálních fondů pro přijímající zemi jsou pozitivní jak v období implementace projektů, tak i v období udržitelnosti projektů, tedy v dlouhodobějším hledisku. Je důležité rozlišovat mezi efekty kohezní politiky, které byly zaznamenány na straně poptávky v období implementace operačních programů a mezi dlouhodobými efekty na straně nabídky, které jsou evidentní i po ukončení programovacího období. Obecně můžeme říci, že v průběhu implementace operačních programů je evidentní ekonomický růst a také růst zaměstnanosti v přijímající ekonomice, zvláště v oblastech infrastruktury a výstavby, které představují největší výdaje kohezní politiky ve většině přijímajících zemí. Pozitivní efekty strukturálních fondů v průběhu implementace operačních programů jsou výsledkem efektů keynesiánského výdajového multiplikátoru. Ačkoliv tyto efekty zmizí po ukončení programového období, jsou poté nahrazeny efekty na straně nabídky. Tyto efekty jsou vytvořeny v souvislosti s nově vystavenou infrastrukturou, modernizovaným lidským kapitálem a investicemi, které byly učiněny v oblasti výzkumu a vývoje. Efekty na straně nabídky jsou patrné hlavně ve formě zvýšené produkce a produktivity v přijímající zemi (Bradley, Untiedt, Zaleski, 2009).

Příloha

Výpočty kumulativního multiplikátoru SF v České republice

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SF ČR (€)	2 223 000 000	2 330 000 000	2 438 000 000	2 550 000 000	2 663 000 000	2 775 000 000	2 889 000 000
SF ČR (Kč)	56 753 190 000	59 484 900 000	62 242 140 000	65 101 500 000	67 986 390 000	70 845 750 000	73 756 170 000
HDP	3 662 573 000 000	3 848 411 000 000	3 739 225 000 000	3 775 237 000 000	3 809 311 000 000	NA	NA
SF HDP (%)	1,55	1,55	1,66	1,72	1,78	NA	NA
růst reálného HDP	5,7	3,1	- 4,7	2,7	1,8	0,7	1,7
kumulativní SF	1,55	3,10	4,76	6,48	8,27	NA	NA
kumulativní GDP	5,7	8,8	4,1	6,8	8,6	9,3	11,0

Zdroj: EUROSTAT, 2012a, 2012b, 2012c, 2012d, 2012e, vlastní výpočty autora.

Seznam literatury

BEUTEL, J. (1993): *The economic impacts of the Community Support Frameworks for the Objective I regions 1989 – 1993*. Brussels: Report prepared for DG XVI, Commission of the European Communities.

BOURGUIGNON, F. - LOLOS, A. - SUWA – EISERMANN, A. - ZONZILOS, N. (1992): *Evaluating the Community Support Framework with an extended computable general equilibrium model: the case of Greece (1988 – 1995)*. Dublin: Trinity College Dublin, Paper presented at the Annual Conference of the European Economics Association.

BRADLEY, J. - FITZGERALD, J. - KEARNEY, I. (1992): *The role of the Structural Funds: Analysis of Consequences for Ireland in the Context of 1992*. Policy Research Series No. 13. Economic & Social Research Institute, Dublin.

BRADLEY, J. - MORGENROTH, E. - UNTIEDT, G. (2003): *Macro-regional evaluation of the Structural Funds using the HERMIN modelling framework*. Paper for presentation at the 43rd Congress of the European Regional Science Association, May 2003.

BRADLEY, J. - UNTIEDT, G. - ZALESKI, J. (2009): Hospodářská návratnost výdajů na soudržnost pro členské státy. *Evropský parlament* [online]. [cit. 2012-05-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/regi/dv/p/e419106_ex_/pe419106_ex_cs.pdf>

BRADLEY, J. (2006): Evaluating the impact of European Union Cohesion Policy in less-developed countries and regions. *Regional Studies*, April 2006, Vol. 40.2, pp. 189 – 199.

BRADLEY, J., PETRAKOS G. - TRAISTARU, I. (2005): *Integration, growth and cohesion in an enlarged European Union*. New York: Springer, 348 s. ISBN 03-872-2853-5.

CENTER FOR INTERNATIONAL COMPARISONS OF PRODUCTION (2011): *Income and Prices (CIC)*, University of Pennsylvania. [online]. [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <https://pwt.sas.upenn.edu/php_site/pwt70/pwt70_form.php>

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA (2012): *Aktuální prognóza ČNB*. [online]. [cit. 2012-05-27]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/prognoz/index.html#HDP>

Eurostat (2012a): *GDP per capita in PPS*. Dostupné z: <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00114>>

Eurostat (2012b): Dostupné z: <<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/setupModifyTableLayout.do>>

Eurostat (2012c): HDP výdajovou metodou
apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.presmsocas 1/1Eurostat 2012d real gdp
growth rate
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsieb020>

Eurostat (2012e): Dostupné z:
<<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&language=en&pcode=tsieb060&tableSelection=1&footnotes=yes&labeling=labels&plugin=1>>

FONDY EVROPSKÉ UNIE (2007): *Finanční perspektiva EU na léta 2007—2013: výsledná podoba*. [online]. [cit. 2012-05-07]. Dostupné z:
<<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/9bd1d400-dff4-4629-b3a1-792f8251fc50/Financni-perspektiva-EU-na-leta-2007%E2%80%942013--vysledn>>

GASPAR, V. - PEREIRA, A. (1991): *The impact of financial integration and unilateral public transfers on investment and economic growth*. San Diego, CA: Working Paper, Department of Economics, University of California.

KRIEGER-BODEN, Ch. - MORGENROTH, E. - PETRAKOS, G. (2008): *The impact of European Integration on regional structural change and cohesion*. Oxon: Routledge, 311s. ISBN 0-415-40024-4.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY (2007): *Finanční alokace na strukturální fondy a Fond soudržnosti*. [online]. [cit. 2012-05-07]. Dostupné z:
<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_financni_alokace.html>

TINBERGEN, J: *Statistical testing of business cycles theories*. Vols I and II. League of Nations, Geneva.